

кою є наявність у підпорядкуванні ради потужної структури профільних комітетів, що забезпечують визначену спеціалізацію при здійсненні його місії [2].

В даний час в Україні законом передбачається створення одного з можливих профільних комітетів - ревізійної комісії, що є органом, що здійснює внутрішній контроль за фінансово-господарською діяльністю товариства [1]. Але здійснюваною нею щорічної перевірки недостатньо для своєчасного запобігання порушенню прав акціонерів.

Для поліпшення даної ситуації найбільше доцільним рекомендується впровадження системи комітетів Спостережної ради. Виходячи з двоїстості ролі Ради - визначення стратегії і захист прав акціонерів, - можна обумовити відповідно і дві функціональні підсистеми структури комітетів. Підсистему *стратегічного управління* формують Комітет зі стратегії і політики і Комітет з планування і бюджетування. *Захист прав акціонерів* забезпечують Комітет з прав акціонерів і розкриттю інформації, Комітет з винагород і призначення членів Правління, Комітет по аудиту і дотриманню законодавства.

Комітет зі стратегії і політики. Розробляє і/або затверджує загальну стратегію, основні задачі і рекомендації щодо господарської діяльності організації. Контролює виконання стратегії і впровадження методів управління ризиком, включаючи дотримання законодавства про охорону навколишнього середовища й антикризове управління. *Комітет з планування і бюджетування.* Виходячи з рекомендацій комітету зі стратегії проводить експертизу і затверджує більш детальні плани і кошториси будівництва нових виробничих ліній, здійснення значних проектів, придбання дорогих активів і методів їхньої фінансування, інших аналогічних рішень. *Комітет з винагород і найму членів Правління.* Цей комітет контролює процедуру наймання членів виконавчого органа, включаючи голову правління, затверджує розмір їхньої винагороди, проводить щорічний аналіз їхньої діяльності на предмет підвищення розміру винагороди і надання інших форм заохочення. *Комітет з прав акціонерів і розкриття інформації.* Задачею комітету є забезпечення дотримання посадовими особами й органами товариства процедурних вимог регламенту, що гарантують реалізацію прав і інтересів акціонерів. *Комітет Спостережної ради з аудиту і дотриманню законодавства* здійснює контроль за діяльністю і результатами роботи незалежних і внутрішніх аудиторів, аналіз фінансової звітності і що розкривається в ній інформації до її уявлення на твердження Даний комітет повинний складатися винятково з незалежних членів. Найбільше ефективно функціонують комітети в щодо невеликому складі (3-5 осіб).

Таким чином, наявність у структурі управління компанії потужної системи комітетів Спостережної ради здатне забезпечити належний рівень захисту прав акціонерів, що є одним з сприятливих *сигналів* для операторів фондового ринку.

Источники и литература

1. Закон України "Про господарські товариства" / Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 49.
2. Козаченко Г.В. Воронкова А.Е., Коренев Е.Н. Основи корпоративного управління. Навчальний посібник. – Луганськ: Вид-во СНУ, 2001. – 480 с.

Корнілова І.М.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

В умовах посилення процесів інтернаціоналізації, глобалізації, конкуренції особливого значення при визначенні напрямків національного довгострокового економічного зростання набуває необхідність врахування тенденції збільшення розриву між країнами сучасного світового господарства. Провідне місце серед чинників відокремлення країн - лідерів від іншого світу на сьогодні займає активне використання науково-технічного потенціалу, збільшення частки неринкового сектору економіки, пріоритет впровадження дослідницької стратегії щодо розвитку технологічного потенціалу у порівнянні зі стратегією використання ринкових можливостей.

Для України необхідно визначитися у характері, виборі форм, методів технологічного розвитку, розробити стратегію інноваційного розвитку та визначити шляхи її реалізації. Світовий досвід інноваційного розвитку вказує на ефективність практики раціонального поєднання стратегії запозичення нововведень через різноманітні форми науково-технологічного обміну зі стратегією розробки власних випереджаючих науково – технічних розробок, враховуючи стан та можливості ефективного використання науково – технічного, виробничого потенціалів різних галузей, регіонів країни.

Необхідною умовою реалізації стратегії інноваційного розвитку виступає ринок прав інтелектуальної власності, який є первинним і знаходить свій прояв у різноманітних формах, зокрема, у ринках результатів використання цих прав. Ринок інтелектуальної власності можна розглядати: як частину науково-технічної та інноваційної діяльності, яка пов'язана з правовою охороною знань та їх використанням як об'єктів права інтелектуальної власності; як сукупність комерційних відносин з приводу створення, комерціалізації та використання результатів інтелектуальної діяльності; як механізм реалізації результатів інтелектуальної діяльності; як форму узгодження інтересів учасників інноваційного процесу; як засіб приведення в дію сукупності науково – технічних, виробничих, фінансових, управлінських та інших факторів здійснення інновацій.

Стан, особливості функціонування та тенденції ринку інтелектуальної власності є відображенням ступеню розвитку інноваційної системи на різних рівнях дослідження. Загальними світовими тенденціями в умовах інтенсифікації інноваційної діяльності стає збільшення масштабів міжнародного науково - технологічного обміну, високі темпи зростання обсягів світового ринку прав інтелектуальної власності, наукомісткої продукції та технологій, поступове збільшення кількості суб'єктів ринку. Це, наприклад, знаходить своє відображення у збільшенні питомої ваги результатів інтелектуальної діяльності у вартості суспільного продукту. Так, сьогодні частка інтелектуального продукту у загальній вартості продукту складає приблизно – 35 %, а за прогнозами у 2010 р сягатиме 70 %. Частка нових або удосконалених технологій, продукцій, обладнання, які містять нові знання або рішення, у розвинутих країнах складає 70-85 % приросту ВВП.

Ринок інтелектуальної власності в Україні у цивілізованому вигляді почав формуватися в останні роки. На жаль, динаміка його розвитку не відповідає потенційним можливостям та ролі у забезпеченні довгострокового економічного зростання.

Незважаючи на позитивну динаміку надходження заявок на видачу охоронних документів, отримання патентів на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, кількості використаних об'єктів промислової власності в останні роки, кількість отриманих патентів на винаходи та укладених ліцензійних угод залишається непропорційно низькою по відношенню до науково-технічного потенціалу України. Характерною ознакою ринку інтелектуальної власності в Україні є ни-

зький рівень попиту при наявності потреби в здійсненні інноваційних перетворень.

Зростає та починає переважати питома вага незначущих винаходів, які за технічним рівнем наближаються до комерційних моделей, впровадження яких дозволяє покращити лише технології незначного рівня наукомісткості і не надають довгострокових конкурентних переваг.

В структурі ринку інтелектуальної власності України переважають операції на його внутрішньому секторі. Незначною залишається частка охоронних документів на об'єкти промислової власності, отриманих поза межами України, та кількості укладених міжнародних ліцензійних угод. Ці та інші ознаки сучасного стану розвитку ринку інтелектуальної власності в Україні свідчать про його нездатність повноцінно виконувати своє функціональне призначення, сприяти ефективному здійсненню та комерціалізації результатів наукових досліджень та розробок, а, відповідно, й створенню умов для реалізації стратегій інноваційного розвитку.

Кравченко А. ОЦЕНКА И ПЕРСПЕКТИВЫ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ УКРАИНОЙ И ГРУЗИЕЙ

В настоящее время для Украины существует несколько направлений развития международного сотрудничества и интеграции. Основными из них являются три интеграционные группировки: ЕС, ЕЭП и ГУУАМ. Создание последней из перечисленных организаций значительно повлияло на отношения Украины и Грузии – инициаторов её создания, - и без того связанные демократическими преобразованиями в Грузии и разработкой стратегии нового политического курса, направленного на ЕС и НАТО. В настоящее время Украина и Грузия пытаются преодолеть общие экономико-политические проблемы. Сложившаяся ситуация определяет цель данной работы как оценку торгово-экономических отношений Украины и Грузии. Основными задачами являются определение тенденций и перспектив украинско-грузинских экономических отношений.

На данный момент экономико-политическое взаимодействие происходит довольно активно, что в значительной степени оказывает влияние на экономику Украины. Из более чем ста двусторонних соглашений, подписанных Украиной и Грузией, 65% составляют документы экономического характера. 13 апреля 1993 года между Грузией и Украиной был подписан договор о дружбе, сотрудничестве и взаимопомощи. Благодаря этому документу, в 1996 году были подписаны такие важные документы, как договор о свободной торговле, о взаимной защите инвестиций, об избежании двойного налогообложения. Как следствие, торговый оборот между странами в 1999г. составил \$47млн., в 2000-м - \$48млн., в 2001-м - \$52млн., в 2002-м - \$68млн., на данный момент он составляет уже около \$80млн. Во внешней торговле товарами также наблюдается положительная динамика, в том числе в торговле услугами и давальческим сырьём. То же самое можно сказать и про торговое сальдо Украины: в 1995 году оно составляло \$5,9млн., в 2000-м уже \$29,9млн., а в 2003-м составило \$79,6млн. В 2003-м году экспорт товаров составил \$102,4млн., импорт товаров - \$40,1млн., экспорт услуг - \$20,8млн., импорт - \$3,5млн. В целом по Украине преобладает экспорт в Грузию недргоценных металлов и изделий из них (36,8%), минеральных продуктов (15,2%), механического оборудования (10,1%), продукции химической и связанных с ней отраслей промышленности (8,4%). Импорт составляют минеральные продукты (36,8%), машины и оборудование, электрооборудование и их части (15,1%), транспортные средства и дорожное оборудование (7,7%), готовые пищевые продукты, в том числе цитрусовые, вино, чай, минеральная вода (4,8%). Структура экспорта услуг Украины в Грузию выглядит следующим образом:

транспортные услуги - \$3,5млн. или 83% (в т.ч. трубопроводный транспорт - \$1,8млн. или 52%);

различные деловые, профессиональные и технические услуги – 5,9%;

услуги по ремонту – 4,2%.

Структура импорта представляет собой:

железнодорожный транспорт – 52%;

транспортные услуги – 22%.

Что касается инвестиций из Грузии в Украину, то их объем достаточно мал и не играет особой роли в общей экономической ситуации в принимающей стране. Однако украинские инвестиции в Грузию являются значительными и увеличились с \$900тыс. в 2000 году до \$2200тыс. в 2004 году.

Что касается внешней торговли осуществляемой крымскими предприятиями, то здесь наблюдается ситуация обратная общей по Украине, исключение составляет торговля услугами, в структуре экспорта которой преобладают транспортные услуги, услуги, связанные с охраной здоровья и социальной помощью, услуги гостиниц и ресторанов. Импортирует Крым из Грузии, в основном, услуги связанные с операциями с недвижимостью, услуги юридическим лицам, а также финансовые услуги.

Продолана значительная работа на государственном уровне по налаживанию экономических отношений между Украиной и Грузией. Недавно был подписан договор о поставке в Грузию автомобилей КрАЗ. Налажено паромное сообщение Поти – Ильичевск. Также очень перспективным для обеих стран является проект строительства нефтепровода Баку – Тбилиси – Джейхан, который, как считают, позволит странам быть менее энергетически зависимыми от Российской Федерации.

Таким образом, общая история и во многом схожие интересы во внешнеэкономической политике значительно сблизили Украину и Грузию, имеющих значительный потенциал для экономического сотрудничества, в первую очередь за счёт осуществления проекта строительства нефтепровода, нефть из которого планируется поставлять в уже существующий трубопровод Одесса – Броды с помощью танкерной транспортировки по Чёрному морю. В настоящее время, кроме данного проекта, существует ещё множество разработок, желаемое осуществление которых в значительной степени будет способствовать улучшению имиджа Украины и Грузии на международной арене, а также повышению благосостояния граждан обеих стран. Судьба подписанных украинско-грузинских соглашений зависит лишь от желания стран сотрудничать и реализовывать данные договоры.